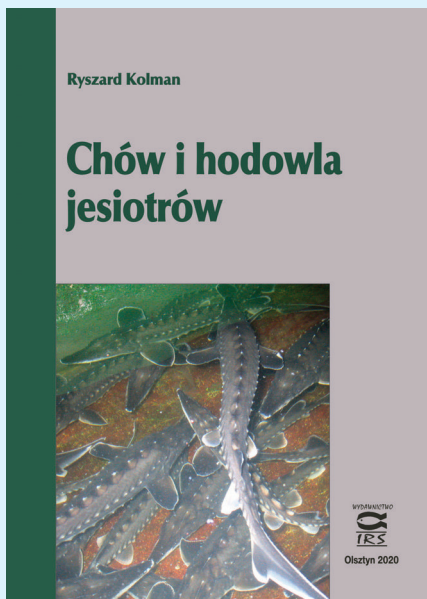

K. Goryczko, J. Grudniewska – Chów i hodowla pstrąga tęczowego – Wyd. IRS, 2020, 173 s., oprawa miękka, wydanie VII (poprawione i uzupełnione).

Ojczyzną pstrąga tęczowego są rzeki Ameryki i Azji Północnej wpadające do Pacyfiku. Jako gatunek został opisany po raz pierwszy przez Walbauma na terenie Azji (Kamczatka) jako *Oncorhynchus mykiss* w 1792 r., następnie w 1836 r. przez Richardsona, który osobniki pochodzące z rzeki Kolumbia określił jako *Salmo gairdneri*, wreszcie przez Gibbonsa w 1855 r. nazwany *Salmo irideus*. Jednak w nomenklaturze naukowej najpierw obowiązywała nazwa *Salmo irideus*, potem *Salmo gairdneri*, a od 1988 r. na mocy decyzji American Fisheries Society zaliczono pstrąga tęczowego do rodzaju *Oncorhynchus*, co w konsekwencji spowodowało także zmianę nazwy gatunkowej z *gairdneri* na *mykiss* (jako nadanej wcześniej). Już sama historia zmian klasyfikacji systematycznej pstrąga tęczowego świadczy o ogromnej zmienności i plastyczności tego gatunku. Wynika to w znacznej mierze z szerokości zasięgu jego naturalnego występowania: od rzeki Kuskokwim (Alaska 61 szer. geogr.) aż po dorzecze rzeki Del Presidio (Meksyk 24 szer. geogr.) (MacCrimmon 1971), a w Azji w rzekach zachodniej i wschodniej Kamczatki (Berg 1916). W latach trzydziestych, opierając się na różnicowanym ubarwieniu, kształcie ciała i cechach merystycznych, wyodrębniono 15 gatunków pstrągów tęczowych (Needham i Gard 1959). Później za odrębne gatunki uznawane są: Cutthroat trout (*Oncorhynchus clarki*), Apache trout (*Oncorhynchus apache*), Gila trout (*Oncorhynchus gilae*), Golden trout (*Oncorhynchus aguabonita*) i Mexican golden trout (*Oncorhynchus chrysogaster*) (Kendall 1988). Pstrąg tęczowy (*O. mykiss*) występuje w dwóch formach: osiadłej (słodkowodnej) określanej często jako „shasta” i wędrownej (anadromicznej) zwanej steelhead, przy czym aktualnie w obrębie tej pierwszej wyróżnia się sześć podgatunków, zaś wśród wędrownej dwa. Oprócz gatunku *mykiss* jest jeszcze *Oncorhynchus clarki* zwany cutthroat trout, czyli pstrąg „podcięte gardło”, ze względu na występowanie czerwonej pręgi na dolnej szczęce. Także i ten gatunek charakteryzuje się ogromnym zróżnicowaniem, tworzy bowiem 14 podgatunków, z których wiele jest krytycznie zagrożonych w wyniku zabudowy rzek, wycinki lasów oraz nieprzemysłanych zarybień. Bliżej zainteresowanym bogactwem grup i podgatunków tęczaków polecamy dwie książki: Behnke R.J. 2002 – „Trout and Salmon of North America” i Rotter P. 2008 – „Cutthroat Native Trout of the West”. [ze Wstępu]

R. Kolman – Chów i hodowla jesiotrów – Wyd. IRS, 2020, 121 s., oprawa miękka, wydanie III (wznowione, poprawione i uzupełnione).

Jesiotry, których jedynymi przedstawicielami w polskiej ichtiofaunie były jesiotr bałtycki oraz czasami pojawiający się w Bugu sterlet (*Acipenser ruthenus* L.), od lat nie występują w naszych wodach (Wilkosz 1904, Kulmański 1933, Kolman 1996a). Najcenniejszym przedstawicielem tych ryb był niewątpliwie jesiotr bałtycki. Jeszcze do niedawna panowało powszechne przekonanie, że jesiotr bałtycki to populacja jesiotra zachodniego (*Acipenser sturio* L.). Jednakże istotne różnice morfometryczne pomiędzy jesiotrem bałtyckim a pozostałymi populacjami jesiotra zachodniego sprawiły, że od dawna jego przynależność systematyczna budziła wątpliwości badaczy (Tikhii 1929, Marti 1939, Artyukhin i Vecsei 1999). Ostatecznie podstawę do zmiany statusu kladystycznego dały wyniki porównawczych badań genetycznych, świadczące o tym, że jesiotr bałtycki może być traktowany jako populacja jesiotra ostronosego (*Acipenser oxyrinchus oxyrinchus* Mitchell), występującego obecnie wzdłuż atlantyckiego wybrzeża Kanady (Ludwig i in. 2002, Kolman 2003, Stankovič i in. 2007). Prawdopodobnie gatunek ten zasiedlił Morze Bałtyckie w okresie borealnym holocenu, tzn. ok. 7500 – 6900 p.n.e. Powstały wówczas warunki środowiskowe dogodne dla zasiedlenia nowo powstałego morza przez jesiotra (Makowiecki 2003).

Stosunkowo wysoka liczebność populacji kanadyjskiej stworzyła możliwość pozyskania jego zapłodnionej ikry bądź wylęgu, a także korzystne zmiany w środowisku naturalnym naszych rzek, co zadecydowało o rozpoczęciu prac związanych z restytucją jesiotra bałtyckiego (Kolman i in. 2005, Kolman i Szczepkowski 2005, Kolman 2007). [z rozdz. Aktualny status ryb jesiotrowatych]